

DE SLECHTVALK.

VOGELWACHT UDEN E.O.

VOGELWACHT

UDEN E.O.

Voorzitter: W. Janssen, Rechtestraat 26
Odiliapeel, tel. 04132-73625

Secretaris: J.-W. Hermans, Beukenlaan 22
Odiliapeel, tel. 04132-72777

Penningmeester: J. v. Dommelen, Willemstraat 7
Uden, tel. 04132-64430

Bestuursleden: J. Verhoeven & P. van der Voort

Bank: Rabobank Uden 15.49.30.989
Gironummer bank 1096522

„DE SLECHTVALK ”

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

Redactie : J. v. Dommelen, J.-W. Hermans, M. Hoefnagels, H. de Jong &
G. Verwoert.

Tekeningen: W. Janssen & G. Verwoert

Copy voor het volgende nummer inleveren bij één van de redactieleden
voor 15 november 1985

NUMMER 2 1985

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming
voor hebben gegeven.

Inhoud:

		Blz.
Mededelingen van de redactie	Redactie	3
Mededelingen van het bestuur	Bestuur	3
Vogellezing	JW Hermans	6
Wijdse blik op weidevogels	P v der Voort	8
Wieden en bovenblijven	M Hoefnagels	10
Fenologie	J Verhoeven	13
Excursie Veluwezoom	J v Dommelen	15
Vogel onder de loep	G Verwoerd	17
St(d)oetvogels	W Janssen	18
In gesprek met.....	M Hoefnagels	26

LAATSTE NIEUWS !!!!!!!!!!!!!!!

- Het frame van de observatietoren staat overeind.
- Wim Janssen en de Gebr. Hermans gaan vogelbijeenkomsten houden bij de Gebr. Hermans thuis. Het is de bedoeling dat ongeveer 6 leden van de Vogelwacht donderdagavond om de twee weken bij huize Hermans bijeenkomen. Daar worden zoveel mogelijk vogelsoorten informeel behandeld en middels bandjes wordt het gehoor hierin getraind. Het is dus anders dan de gewone vogelcursus. Aanmelden bij één van de 3 personen. Wie het eerst is, wie het eerst maalt.
- Voor alle nieuwe leden is het aan te bevelen om mee te doen aan de vogelcursus. Deze start op dinsdag 8 oktober om 20.00 uur in het IVN-lokaal De Horst.
- Het ziet er naar uit dat we binnen afzienbare tijd geen gebruik meer kunnen maken van dit IVN-lokaal. Zijn er leden die suggesties hebben? Zo ja, neem dit op met één van de bestuursleden.

MEDEDELINGEN:

van de redactie:

- Copy -

Iedereen bedankt die meeg geholpen heeft om dit blad het levenslicht te laten aanschouwen. Speciale dank aan Jan Verhoeven voor het verhaal over de fenologie. We kunnen echter nog steeds heel veel copy gebruiken. Doen dus.

- Openingswoord -

In dit nummer onder andere berichten uit de taakgroepen; het trieste verhaal over de stootvogels in Odiliapeel en een blik in het weidevogelgebeuren. Natuurlijk ook in dit nummer een interview met een lid en de nu al vertrouwde story 'vogels onder de loop'. Kortom genoeg om het blad goed door te lezen.

van het bestuur:

- Nieuwe leden -

Gelukkig groeit de vogelwacht nog steeds. De volgende nieuwe leden zijn te verwelkomen:

Suzanne v Mil   Jonkerveld   174 Uden   tel 63065

Peter   Noy   Schepenhoek   350 Uden   tel 51691

John v Bergen   Rentmeestershoef 229   Uden

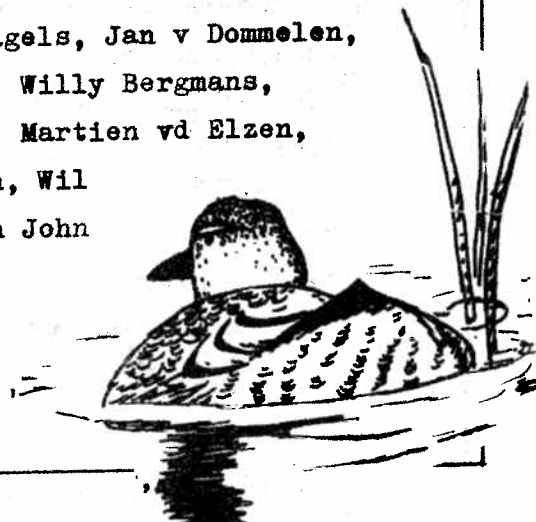
Ermee gestopt is: Jan Staal, Ad v. Dijk, Marcel v.d. Heyden en
mevr. Janssen

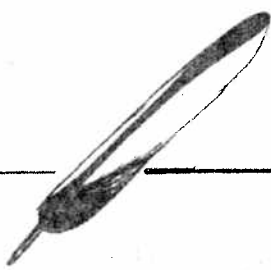
- Verslag ledenvergadering -

Dinsdag 4 juni 1985 was het zo warm, dat we in de buitenlucht vergaderd hebben.

Afwezig met bericht: Simon Koopmans, Chris v Lieshout, Ger Verwoert, René Aderholt, Harry Claassen, Wim Hoefs en Huub Willems.

Aanwezig: Rien de Mol, Margreet Hoefnagels, Jan v Dommelen, Jan Verhoeven, Theo Vesters, Willy Bergmans, Marcel vd Heyden, Peter Noy, Martien vd Elzen, Pieter vd Voort, Ivo v Lanen, Wil Schuitemaker, Jan- Willem en John Hermans, Wim Janssen.

Opening voorzitter

- 1) Wim opende de vergadering en ging snel verder met agendapunt 2.
- 2) Verslag vorige vergadering.

Dat was de vergadering over de taakgroepen. Hier had niemand iets over te vertellen, zodat deze nu vast liggen.

- 3) Plaatsbepaling herfstexcursie.

Na wat heen en weer gepraat, waren we tot de conclusie gekomen om een voorbereidingsgroepje te formeren, die verdere gang van zaken gaat regelen.

Het is de bedoeling om uit te maken waar de meesten naar toe willen en om te weten hoeveel personen hieraan deelnemen.

De groep bestaat uit: Jan- Willem Hermans (bestuur)

Rien de Mol en Margreet Hoefnagels. Deze zullen U op de hoogte houden.

- 4) Mededelingen uit de taakgroepen.

- Taakgroep Vogelcurcus.

De afgelopen vogelcurcus voor beginners is prima verlopen. Van het najaar wordt daarom weer een nieuwe curcus gestart. Meer hierover zult U nog wel te horen krijgen.

- Taakgroep dia - archief

Willy Bergmans wil hierin zitting nemen.

- Taakgroep onderhoud knotten.

Nog weinig mensen hebben gereageerd op de oproep in het vorige blad. Alleen Willy Bergmans heeft te kennen gegeven hiervoor interesse te hebben. Wie volgt?

- Taakgroep kerkuilen.

Deze taakgroep heeft een handleiding uitgegeven voor zowel de personen waar een kerkuil broedt alswel voor de leden die in deze taakgroep zitting hebben. Het functioneert prima.

- 5) Stuurgroep faunabeheer.

Chris v Lieshout heeft namens de Vogelwacht en het IVN zitting in deze stuurgroep. Chris zou op deze avond uitleg geven hierover, echter door omstandigheden kon Chris niet

aawezig zijn. Vandaar dat Jan v Dommelen uitleg gaf.

De stuurgroep is gevormd door de gemeente Uden (met name de afdeling groenvoorziening).

Hierin hebben naast de Vogelwacht en de gemeente oa. de volgende personen en instantie's zitting: politie, toezichthouders jacht (v der Heyden en Vissers), jagersvereniging Uden, faunabeheer.

De preciese doelstelling van de stuurgroep moet nog geformuleerd worden maar het komt hoofdzakelijk neer op "adviezen geven aan de gemeente op het gebied van faunabeheer".

6) Rondvraag.

Jan - Willem Hermans: er is een actie gestart om 10 zeldzame vogels uit de jachtwet te halen. Iedereen was het ermee eens, dat ook de Vogelwacht hierop actie onderneemt. Bijgaande brief laat zien hoe.

VOGELWACHT UDEN E.O.

Secr. Beukenlaan 22 Odiliapeel
Bank. Rabobank Uden 15.49.30.989.

Minister van Landbouw en Visserij

Ir. G.J.M. Brake

Postbus 20401

2500 KK Den Haag

Odiliapeel 19-6-1985

Betreft: "Bejaagd zonder reden"

Geachte heer Brake

grag willen wij als plaatselijke vogelwerkgroep aansluiten bij het verzoek wat o.e. de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels en Stichting Kritisch Faunabeheer aan u gericht hebben en de jacht op 10 vogelsoorten te stoppen en deze 10 vogelsoorten over te plaatsen naar de Vogelwet.

Deze 10 vogelsoorten zijn: watersnip, hontsnip, goudplevier, kraakeend, wintertaling, pijlstaart, elbeend, kuifeend, tepperend en tafeleend. Het betreft hier 10 volkomen onschadelijke vogels, terwijl tevens een sterke achteruitgang bij deze soorten te constateren is.

In onze gemeente is alleen de hontsnip nog breedend waar te nemen (vermoedelijk maar 1 paar), terwijl de overige soorten zeer sporadisch tijdens trektocht zijn waar te nemen. Dat is vroeger in uw "oude" gemeente wel eens anders geweest!!!!

U zou ons daarom zeer teleurstellen wanneer u dit verzoek niet zou inwilligen. Hopend op een positief antwoord, verblijven wij met vriendelijke groeten;

Vogelwacht Uden e.o.
p/s JW Hermans
Beukenlaan 22
5409 AS Odiliapeel

Martien vd Elzen: Hoe staat het met de vogeltoren?

Antwoord: De fundering wordt gestort.

Jan v Dommelen: We hebben een tijd geleden een eigen sticker gemaakt. Deze is te koop voor F1,- per stuk. Een heleboel leden hebben er veel verkocht. Maar we hebben er nog genoeg. Deze stickers zijn bij Jan v Dommelen te verkrijgen.

- Motorcrossen bosgebied -

Het bestuur heeft aan b. en w. en de raden van de gemeente Uden een brief gestuurd met het verzoek om op gelijksoortige wijze als in Nistelrode gebeurd is, het motorcrossen in de bosgebieden van de gemeente Uden te verbieden. We hebben hierop nog geen antwoord gehad, maar hebben vernomen dat een aantal politieke partijen hier wel voorstander voor zijn. Hopelijk dat we in het volgende nummer hierover iets concreets kunnen vertellen.

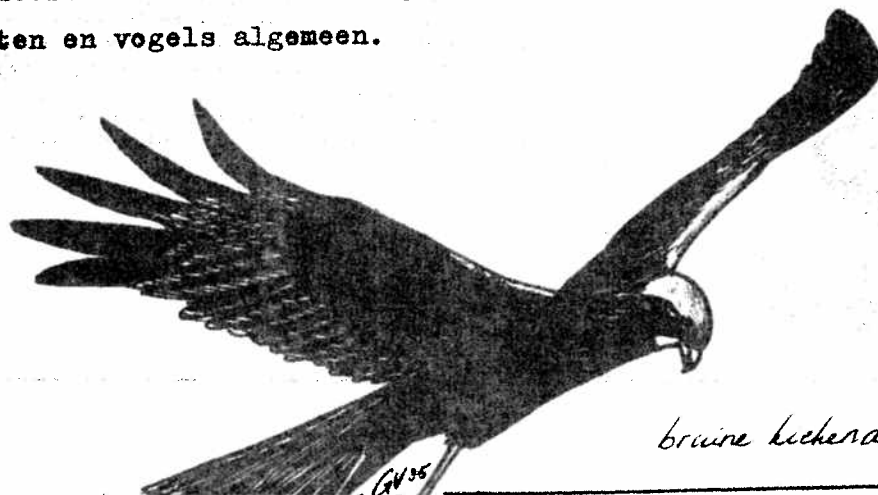
Een vogel-lezing.

Er werd mij gevraagd of ik begin juni een verhaaltje wou vertellen over stootvogels op de Plataan in Uden.

Zo gevraagd, zo gedaan. Op de volgende bladzijde ziet u tekeningen gemaakt door Michel en Francois. Een greep uit de vele tekeningen.

Het komt vaak voor dat we een lezing moeten verzorgen.

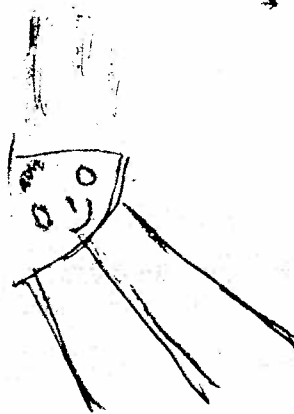
Meest favoriete onderwerpen zijn stootvogels, trek, nestkasten en vogels algemeen.

bruine buidardief ♀

mich eij

en nog veel succes

jullie doen veel
voor een vogel
de hebt
alderis vogels
buizerd de boom valk
ende adelaar
en nog veel meer
vogels
Einde
van
brakke
groep 4
het was leuk
geweest

51 cm

dit is een buizerd

51 cm

dit is een rozenvalk

WIJDSE BLIK OP WEIDVOGELS.

Hiermede wil ik een tussenverslagje uitbrengen ten aanzien van de ontwikkelingen in de weidvogelwerkgroep.

Zoals bekend is er een weidvogeltaakgroep gevormd, waarvan ik als coördinator fungeer. Deze taakgroep komt dit seizoen nog niet in aktie, aangezien we in een kleinere formatie, te weten Renè Aderholt, Pieter vd Voort jr en mijzelf, ervaringen aan het opdoen zijn hoe boeren het beste benaderd kunnen worden en hoe je ze het beste kunt motiveren tot zelfwerkzaamheid. Met deze kennis gaan we dan in het najaar een werkplan opstellen voor de gehele taakgroep waarmee we de gemeente Uden gaan bestrijken. Nu werken we alleen op een kleine schaal te weten in het Broek, de Eikenheuvel, Kooldert, Het Goor en Hoenderbos, dus hoofdzakelijk het gebied rond de Leigraaf.

Wat is er gedaan?

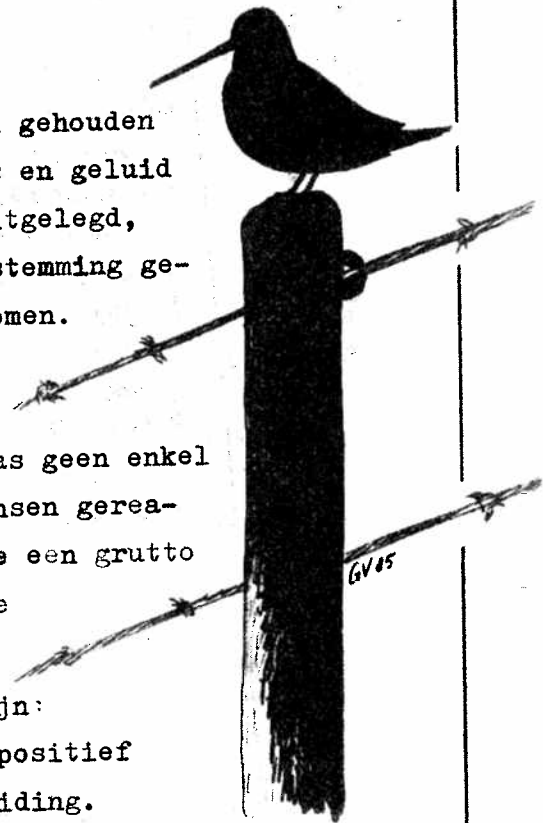
Op 1 april is er een voorlichtingsavond gehouden voor de boeren uit dat gebied met dia's en geluid van de weidvogels. Aan de boeren is uitgelegd, wat we willen doen en waarom er is toestemming gevraagd om op hun landerijen te mogen komen.

Bovendien is medewerking gevraagd door zelf te gaan waarnemen en informatie door te geven over waarnemingen. Dit was geen enkel probleem: van de 10 boeren hebben 6 mensen gereageerd met informatie. Een persoon meldde een grutto hetgeen bij nachecken een wulp bleek te zijn uit het Erpse bos. De indrukken die we tot op heden opgedaan hebben zijn:

- De boeren zijn coöperatief en staan positief tegenover begeleiding, let wel: begeleiding.

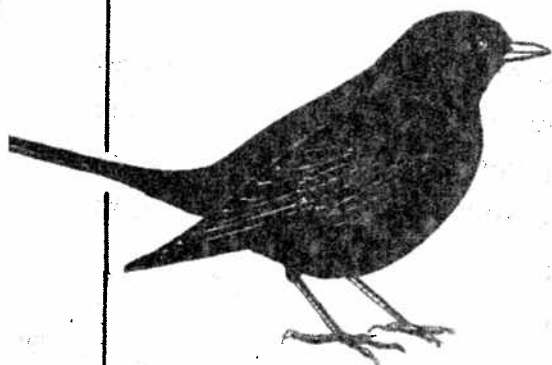
- Het zijn hun vogels want ze zitten op hun land.

Het is fout om te stellen dat wij de vogels komen beschermen, dat willen ze zelf doen, alleen weten ze niet hoe.

- Regelmatige contacten en een keertje langskomen bevordert de interesse en enthousiasme van de boeren.
  - De meeste boeren kennen de vogels vrij aardig en er zijn er, die ons een lesje kunnen geven over kieviten, dus: wees geen wijsneus.
  - Het aantal broedparen rond de Leigraaf is minder dan vorig jaar; hetgeen te maken kan hebben met verstoring door loslopende honden, die regelmatig gesignaleerd zijn.
  - Dit jaar is er in dit gebied een scholeksterpaar met jongen gesignaleerd in een maisveld.
- Een volledig verslag verschijnt aan het einde van het seizoen, Wordt vervolgd.

Pieter vd Voort.

Maak gebruik van wat voor talent
je ook hebt;
de bossen zouden erg stil zijn als
er geen andere vogels zongen dan
alleen de beste.

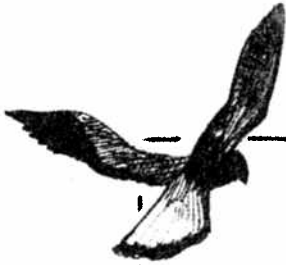
H. v. Dijke

rein

**TEVEEL REA-
GEERBUIZERDS**

„Iedere keer als de mens zich gaat bemoeien en ingrijpen in God's schepping, wordt het een **JANBOEL**," aldus **REIN MOORDVLIET** te Hoenderloo. „Neem nu deze week; minstens 38 **REAGEERBUIZERDS** heb ik moeten afschieten. Deze beesten richten een ware **SLACHTING** aan onder onze konijnen en hazen, ja zelfs fazanten." **"WAAR GAAN WE NAAR TOE, ALS DE BEESTEN ZELF HET NATUURLIJK EVENWICHT IN STAND GAAN HOUDEN!"** "God schiep immers niet voor niets **DE JAGER?!"**

Wieden en bovenblijven.

Zondag 2 juni, vertrokken we 's morgens rond 7 uur naar het noorden. Een stralend zonnige dag, met zo weinig verkeer dat je je alleen op de wereld kon wanen! Daardoor waren we mooi op tijd bij de Blauwe Hand. Wat smaakt zo'n eerste kopje koffie op een rustig parkeer-terrein aan het water!

Bovendien zagen we daar de eerste vogels. Onze gids bleek een vrijwilliger te zijn van Natuurmonumenten. Hij had een gariëerd programma voor ons in elkaar gezet: 's morgens een stukje rietland, daarna het bezoekerscentrum, dan de eendekooi en tot slot een wandeling over de weerribben.

Het rietland was - zoals het hoort - vergeven van de kleine venijnig stekende mugjes. Jammer voor de warmbloedige onder ons die daardoor niet ongestoord konden genieten van de zang van de kleine karekiet. Een witte kwikstaart zat ons op te wachten op het rieten dak van een van de oude huisjes.

Dat was nu ingericht met gereedschappen en voorlichtingsborden over het winnen van laagveen. Dat moet een koude natte bedoeling zijn geweest! Op onze verdere gang naar het bezoekerscentrum zagen we ook verschillende planten zoals de veldlathyrus, moeras-wederik en -volop - valeriaan.

Het bezoekerscentrum bood ons een koele zit, warme koffie en een mooie dia - serie.

Zodoende konden we weer fris aan het volgende programmapunt beginnen: de eendekooi.

We haalden de beheerder - alweer een vrijwilliger - met zijn ijsje van het terras af, waar hij van de zondagsrust zat te genieten. Hij bracht ons over een smal schelpenpad naar de kloosterkooi. Een eendekooi met 6 vangpijpen die wordt opgeknapt om voor publiek opgesteld te worden.

Via een rustiek ophaalbruggetje kwamen we in de eigenlijke kooi. Het is een groot gebied met veel bos en struiken rondom een plas. Op de plas zwemmen de kooi - eenden of lok - eenden, die met hun roep hun wilde soortgenoten moeten verleiden

om ook op de plas neer te strijken. Met voer worden ze dan een vangpijp ingelokt. Die vangpijp is aan beide kanten omzoomd met manshoge dakpansgewijs opgestelde rietmatten. Daar gaat het kooiker - hondje zijn werk doen. Door telkens even tussen de rietmatten te verschijnen lokt hij de eenden verder de pijp in. Tot ze tenslotte terecht komen in het nauwste deel van de pijp. Dan zien ze het gevaar, willen opvliegen maar komen terecht tegen de spiegel (een schuin gespannen stuk gaas). Ze vallen terug en zwemmen regelrecht het kooitje in. Het enige wat de kooiker dan nog hoeft te doen is de klep bovenin de kooi open te maken en de bange eend eruit te pakken. Alweer een makkelijk hapje. Bij deze kooi wordt de klep echter opengelaten en mag de kooiker niks in de pan gooien. Omdat de eendenkooi een stilte - gebied is, met gevarieerde plantengroei komen er natuurlijk ook nog allerlei andere vogels behalve eenden. Het was ondanks het late uur duidelijk dat allerlei kleine zangers zich hier thuis voelden.

De meegebrachte boterhammen wilden er toen wel in! Op een geurig stukje gras, vlak naast een tjasker (een kleine molen voor de afwatering) hebben we toen even van de warmte genoten. De kooiker woonde op een steenworp afstand in een gerestaureerd verveners huisje. Hij was zo goed ons ook het interieurtje te laten bekijken! Een huisje zo groot als een broekzak! Met ingebouwde bedsteden.

De stal voor de geiten en de kippen was even groot als de ene kamer waar een gezin van soms wel 12 personen huizen moest! Onvoorstelbaar.

Het laatste stuk van de tocht was ook het avontuurlijkste! Allereerst moesten we stoppen voor een heel stel buizerds die boven ons in de lucht cirkelden. Daaronder was een opmerkelijk licht exemplaar.

Toen begon de tocht over de Weerribben. Dat waren de smalle landtongen die de verveners gebruikten om de opgebaggerde turf op te deponeren. Uit zuinigheid lieten ze die ribben zo smal mogelijk. Daardoor zijn er verschillende met zwaar weer weg geslagen. De bedoeling was om al wandelend een purperreiger - kolonie te benaderen. Natuurlijk was er onderweg nog wel meer te horen, te vertellen en te zien, zoals een pracht van een libelle, en een gids die zomaar het veen opstapt om grutto nesten te zoeken. Het verjaaggedrag werd toen even duidelijk gedemonstreerd. We vonden ook een verse schaal van een wulpe ei Waarschijnlijk geroofd door een kraai. Het luchtgevecht tussen wulpen en kraaien konden we ook mooi volgen in dat open land. Maar toen..... de klap op de vuurpijl: onze gids sneed een stok van $\pm$ 3m lang. Hand over hand verdween die stok met gemak in het trilveen - verlande stukken van de veenputten - Op de verbazing volgde de angst: daar moesten we overheen! Met de gids eenmaal veilig aan de overkant waagden enkelen van ons ook de stap.....

Een van ons dacht dat hij met de zand-
bergen van bedaf te doen had, hij
plantte zijn hak stevig in het veen....
en verdween onder ijselijke gegil tot aan
zijn lies in de stinkende blubber!
Wat de opmerking aan de gids ontlokte: hij
neemt straks tenminste iets mee naar huis!
Gelukkig hebben we hem van de moeras geesten
kunnen redden en liepen we even later muis -
stil naar de purper - reigers....alleen...die
waren zeker op zondag visite ze lieten zich op
een enkele na niet zien. Wie zich ook niet liet
zien, maar wel horen was de sprinkhaan- riet -
zanger. Met nog een demonstratie van een paar bruine
kiekendieven sloten we een prachtige dag af.

Margreet Hoefnagels

FENOLOGIE.

Het voorjaar 1985 is aan de late kant begonnen. Dat wil niet zeggen dat er geen vogels te horen of te zien waren. Sommige soorten zijn later teruggekomen en weer andere soorten begonnen later met de zang. Bijv. de grote lijster was 13 dagen later als in 1984.

De zwaluwen zijn weer in aantal achteruit gegaan, zeker de oeverzwaluw, op het Hemelrijk zijn nog ongeveer 5 paartjes. Op het landgoed Tongelaar, Mill, is de nachtegaal stabiel gebleven. In de Maashorst is de boomleeuwerik achteruitgegaan.

Nu volgt een lijst van de waarnemingen (eerste) in het voorjaar 1985.

Voor zomergast (ZG) de eerste waarneming en voor de jaarvogel (JV) de eerste zang.

21 jan. koolmees JV	26 fbr. veldleeuwerik JV
21 jan. Pimpelmees JV	26 fbr. groene specht JV
21 jan. matkop JV	26 fbr. boomleeuwerik JV
23 jan. kuifmees JV	26 fbr. sijs Wintergast
23 jan. staartmees JV	28 fbr. wulp JV
26 jan. heggemus JV	3 mrt. zanglijster JV
30 jan. holeduif JV	10 mrt. witte kwikstaart ZG
30 jan. Kievit JV	10 mrt. kneu JV
2 fbr. houtduif JV	10 mrt. fazant JV
3 fbr. merel JV	12 mrt. boomklever JV
7 febr. winterkoning JV	16 mrt. korhoen JV
7 fbr. roodborst JV	16 mrt. Grutto ZG
14 fbr. groenling JV	31 mrt. tjiftjaf ZG
24 fbr. zwarte specht JV	1 apr. zwarte roodstaart ZG
24 fbr. boomkruiper JV	4 apr. fitis ZG
25 fbr. vink JV	4 apr. boerenzwaluw ZG
25 fbr. grote lijster JV	7 apr. boompieper ZG
25 fbr. kuifleeuwerik JV	13 apr. zwartkop ZG
26 fbr. geelgors JV	22 apr. koekoek ZG

24 apr.	huishwaluw	ZG	1 mei	nachtegaal	ZG
27 apr.	braamsluiper	ZG	3 mei	roodborsttapuit	ZG
28 apr.	gekraagde roodstaart	ZG	4 mei	fluiter	ZG
28 apr.	boomvalk	ZG	4 mei	oeverloper Doortrekker	
28 apr.	grasmus	ZG	5 mei	bonte vliegenvanger	ZG
30 apr.	Tortel	ZG	5 mei	wielewaal	ZG
1 mei	Gierzwaluw	ZG	17 mei	spotvogel	ZG

Jan Verhoeven.

Groene specht.

OP EEN WULP.

Een wulp verliet gezond en kweek
een buitenlandse been-kliniek.

"Geloof maar," sprak het beest, "believe it,
ik kan weer lopen als een kievit,
maar hoop nog altijd zonder hulp
te leren lopen als een wulp.

Kees Stip.

Excursie : Veluwezoom.

Zondag 23 juni j.l., 's morgens om 8 uur, vertrokken we met 10 personen voor een excursie naar het prachtige Nationale Park Veluwezoom.

Het Nationaal Park Veluwezoom strekt zich uit ten noordoosten van Arnhem/Velp. In het Noorden loopt dit natuurmonument door tot aan de Loenermark. In het Oosten vormt de IJsselvallei met de plaats Dieren een natuurlijke grens. Het Nationaal Park Veluwezoom (4000 ha) heeft een uitgestrekte loof- en naaldboutbossen. Deze worden afgewisseld door uitgestrekte heuvelachtige heidevelden.

Ons punt van samenkomst was het bezoekerscentrum "De Heurne" te Rheden, waar de gids van Natuurmonumenten om 9 uur ons opwachtte.

Na een kopje koffie gedronken te hebben en het bezoekerscentrum te hebben bekeken begonnen we om ongeveer half 10 aan de lange wandeling.

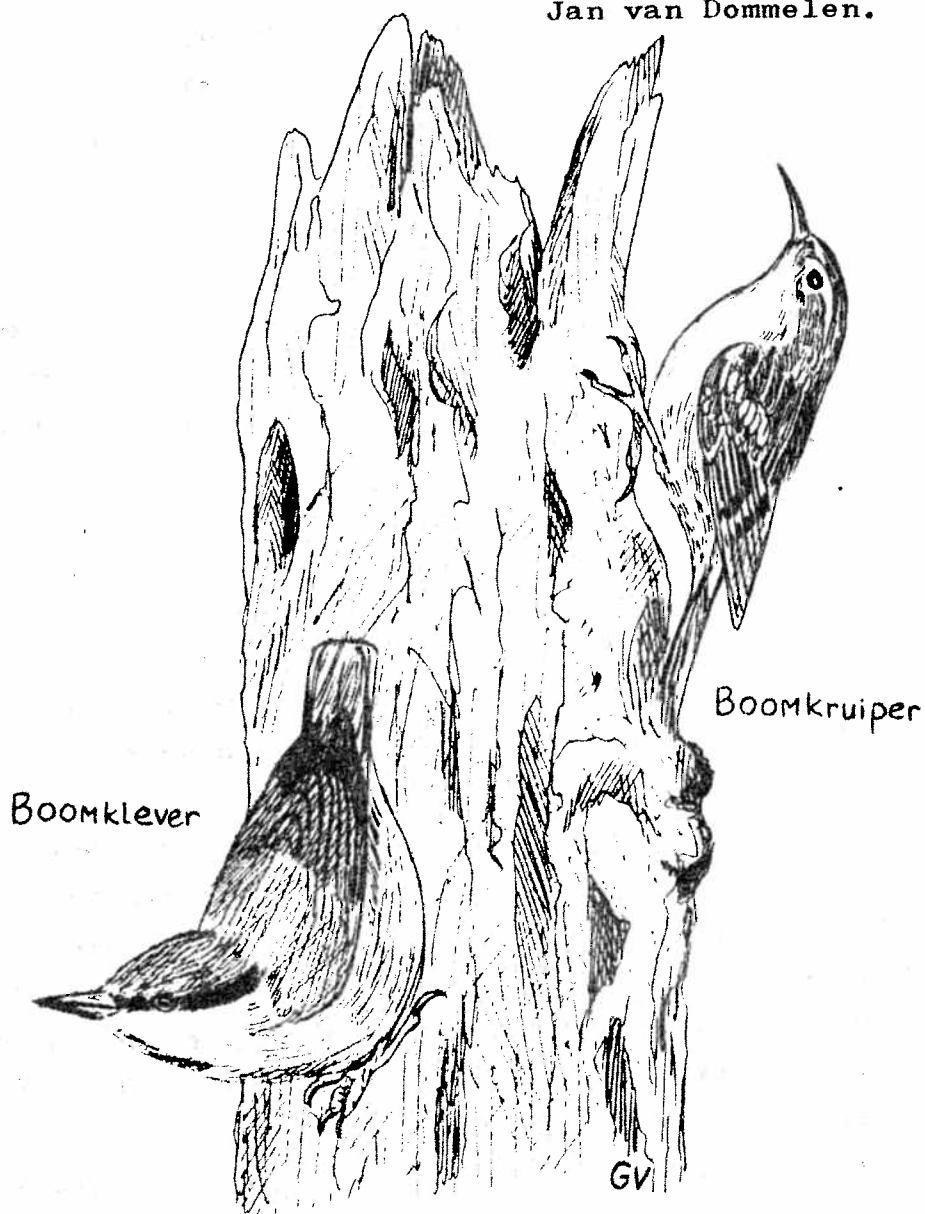
Het eerste gedeelte ging door een zeer oud loofbos (een oud landgoed) met zeer dikke, grote beuken. Een hoog gelegen gedeelte met echte leemgrond, dus erg vruchtbaar. Hier en daar hadden we een mooi uitzicht op de IJssel in de diepte. Het bos werd hier en daar afgewisseld met rogge en gerstevelden. De boomkruiper en ook de zwartkop werden veelvuldig gehoord, maar ook de fluiters en de tuinfluiter. We bekeken nog even een vroegere zandafgraving, welke voorbestemd was om vuilnisbelt te worden, maar daarvan gereed is. Thans is dit de meest noordelijke plaats waar de gaspeldoorn nog veelvuldig voorkomt.

Intussen lopen we meer door dennenbossen met wat dun loofhout en veel ondergroei, hier lagen ook rottende bomen op de grond waarop een zwarte specht aan het fourageren was. Na een half uurtje gestopt te hebben om een boterham te eten gingen we verder en kwamen aan de prachtige heuvelachtige heidevlakten. Uitgestrekt je kunt er werkelijk uren ronddwalen. In de verte zagen we nog een reebok in de heide liggen en ook vonden we het nest van een boomvalk,

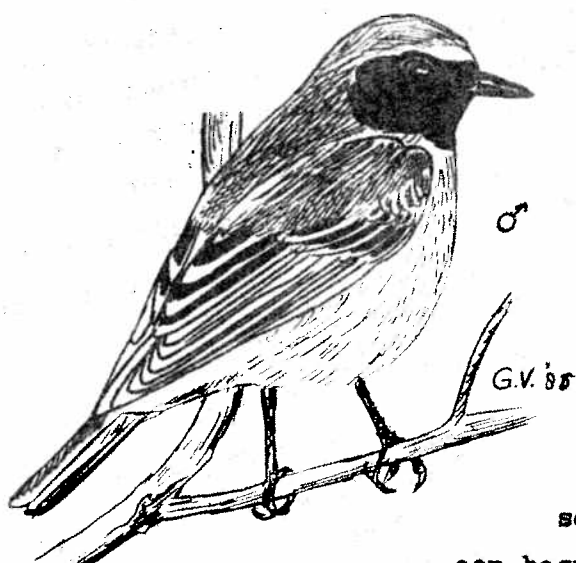
de boomvalk liet zich rustig bekijken in een dode boom. Deze heide is erg bekend om het grote wild tijdens de brontstijd, we moeten beslist een keertje terug. Via een veel drukker gedeelte (tourisme) wandelden we terug richting "De Heurne", waar we om ongeveer 3 uur aankwamen. We hadden dus ongeveer vier en een half uur gelopen.

Bij het bezoekerscentrum bezochten we nog even de kruidentuin, en namen afscheid van onze gids, Ruud en reden moe en tevreden ('t was redelijk weer geweest) naar huis.

Jan van Dommelen.

VOGEL ONDER DE LEP

Dit kleurrijke vogeltje, dat zo groot is als een mus, kan worden beschouwd als een echte hollenbroeder.

Net als o.a. de vliegenvangers en de mezen broeden ze graag in en tussen allerlei soorten holten in bomen, stenen muurtjes en ook vaak nestelen ze tussen gebroken dakpannen van

schuurtjes en andere gebouwen in een bosrijk gebied. Soms worden ook nest-

kasten benut.

De vogel is (zowel het ♂ als het ♀) voorzien van een helder roestbruine staart die vaak op en neer wordt bewogen.

Het mannetje is veel kleurrijker als het vrouwtje. Het mannetje kun je op de tekening zien.

De zang is een kort, melodieus lied dat wat krassend is en met zacht gekwetter eindigd.

Het zijn echte trekvogels die eind april arriveren op de broedterritoria.

Gert Verwoert

ST(D)OOTVOGELS.

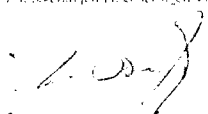
De afgelopen winter was weer eens zo streng, dat de Vogelbescherming via de media een oproep had gedaan om de vogels bij te gaan voederen. Vogelwacht Uden e.o. had aan deze oproep gehoor gegeven. Vele vogels werden bijgevoederd, zo ook de steotvogels en de uilen. Tientallen buizerds maakten hier gretig gebruik van. Zelfs een rode wouw werd bij een voederplaats waargenomen.

Maar dan in maart draaide dit succes uit tot een slachting onder de steotvogels. Via de politie werd ons n.l. medegedeeld dat er in Odiliapeel 4 dode buizerds en een postduif gevonden waren. Daar aangekomen bleek het om 3 buizerds en een jonge havik te gaan. De resten van een postduif vertoende een blauwe kleur. Het kon niet anders of deze vogels waren via die postduif meedwillig vergiftigd. Maar het bleef niet bij die vier kadavers!! Het resultaat na 4 dagen zoeken in de direkte omgeving van Odiliapeel was:

- 10 dode buizerds
- 2 vergiftigde levende buizerds
(alweer hersteld en vrijgelaten)
- 2 dode haviken (beide jonge exempl.)
- 3 postduiven (dood)
- 2 houtduiven (dood)
- 1 koperwiek (dood)
- 1 dode haan
- 1 dode zwarte kraai
- 1 sperwer

Alle kadavers werden opgestuurd naar het C.D.I. (centraal diergeneeskundig instituut) te Lelystad. Die proberen de doodsoorzaak van deze vogels vast te stellen. Dit rapport komt verder in dit verhaal ter sprake. Het opsturen van de kadavers liep via van Gend en Loes (zie vrachtbrief). .

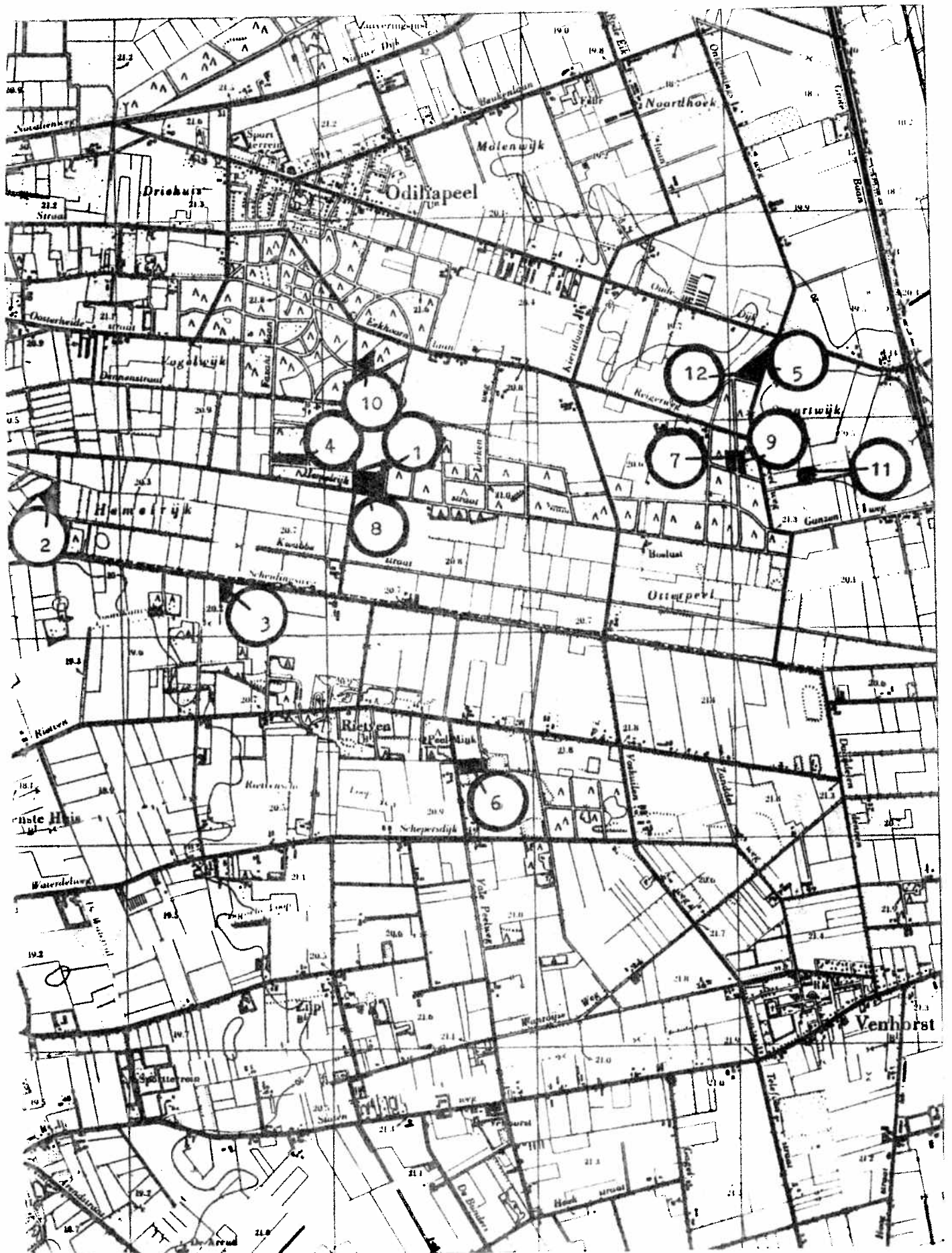
De politie werd op de hoogte gesteld van het aantal slachtoffers die er later bij gevonden zijn. Samen met de veldbrigade en controleurs Vogelwet hebben ze een onderzoek gestart naar de oorzaak en naar eventuele daders. Dat hier opzet in het spel was, was wel duidelijk. Alleen de rapporten van het C.D.I. konden dit met zeker-

VRACHTBRIEF (tevens verzendadres, art. 139 UAG) Het zwaar guldende doet NIET invullen				(Ontvangstbewijs voor afzender)		Vrachtbriefnummer 229314		Doel B	
Aan CENTRAAL DIERGENEESKUNDIG INSTITUUT									
Straat en nummer EDELHERTWEG 15									
Postcode: 8219PH te LELYSTAD									
Merken of ma	Aantal	Verpakking	Inhoud of soort	Bruto gewicht (kg)	A B U				
	1	DOOS	VOGELKADAVERS	3 KG					
Verzekeringssom		11-4	19 85	Totaal gewicht	3 KG				
Aankruisen, wel van bescherming is		Vrachtkosten worden betaald door: ☐ afzender FRANKO ☒ in afrekening met de afzender							
Verzekering per gewicht		Inv Afzender is aansprakelijk voor schade van postzwaarverzekering							
Bank nr.		Verzender: VOGELWACHT UDEN P.A. J. HERMANS BEUKENLAAN 32 Postcode: 5402AS ODILARPEEL							
FRANKO Ontvangst Verzend Bij verzekerden, de verzekerde aansprakelijkheid van het afzender plaats					INBOUWSEMENT Verzekerde bij schade Voorzekerde Inzake schade				

Als van Gend en Loos het niet meer kan vervoeren, stinkt niemand er meer in!!!!!!

heid vaststellen. Ook de landelijke vogelbescherming werd op de hoogte gebracht. Deze hebben een werkgroep roofvogelsterfte. Die werkgroep werkt nauw samen met het C.D.I. Zij stellen een rapport samen van wat er het hele jaar aan meldingen binnenkomen, zoals versteringen, vergiftigingen, natuurlijke sterftegevallen, verkeersslachtoffers enz. Met dit rapport proberen ze aan de onnatuurlijke doodsoorzaken een halt toe te roepen. Zelfs de krant werd niet overgeslagen. Mede door dit bericht zijn er op andere plaatsen ook nog dode stootvogels gevonden.

Om een idee te krijgen naar de oorzaak, bekijken we per vindplaats het C.D.I. rapport. De gevonden plaatsen zijn in een kaart opgenomen.

1) Betreft: 3 buizerds, 1 havik, 1 postduif

Resultaat chemisch-toxicologisch onderzoek:

Analyses op bestrijdingsmiddel aldicarb:

- postduifresteren: 12 ppm aldicarb
- krop-maaginhoud buizerd 1: 0,8 ppm aldicarb
- krop-maaginhoud buizerd 2: 0,5 ppm aldicarb
- krop-maaginhoud buizerd 3: 30 ppm aldicarb
- maaginhoud havik: 0,5 ppm aldicarb

Conclusies:

- 1 De doodsoorzaak van de onderzochte buizerds en havik is een aldicarb vergiftiging
- 2 De bron van deze vergiftiging is gelegen in de met aldicarb bewerkte postduif
- 3 We hebben hier te maken met een kennelijk geval van opzettelijke vergiftiging

2) Betreft: 2 buizerds

Resultaat chemisch-toxicologisch onderzoek:

Analyses op aldicarb:

- krop-maaginhoud buizerd 1: 2 mg/kg aldicarb
- krop-maaginhoud buizerd 2: 8 mg/kg aldicarb

Conclusies:

- 1 De doodsoorzaak van de onderzochte buizerds is een aldicarb vergiftiging
- 2 De bron van deze vergiftiging is gelet op de aard van de kropinhouden, gelegen in blauwe kerrels met aldicarb
- 3 We hebben hier te maken met een kennelijk geval van opzettelijke vergiftiging

3) Betreft: 2 buizerds, 1 houtduif

Resultaat chemisch-toxicologisch onderzoek:

Analyses op bestrijdingsmiddelen uit de groep der organische fosferverbindingen:

- maaginhoud duif: parathion positief
- duifveren: parathion zeer sterk positief
- buiserd 1: parathion positief
- buiserd 2: parathion positief

In alle monsters werd paraoxon, een omzettingsprodukt van parathion, aangeteend.

Conclusies:

- 1 De doodsoorzaak van de onderzochte vogels is een parathionvergiftiging
- 2 De duif is vergiftigd d.m.v. graankorrels en is na de dood nog eens extra bewerkt met parathion
- 3 De buizers zijn vergiftigd via de als aas uitgelegde duif
- 4 We hebben hier te maken met een kennelijk geval van opzettelijke vergiftiging

4) Betreft: 1 havik, 1 koperwiek, resten witpen (duif)

Resultaat chemisch-toxicologisch onderzoek:

Analyses op aldicarb:

- kropinhoud havik: 60 mg/kg aldicarb
- veren + vlees koperwiek: aldicarb niet aantoonbaar (ondergrens 0,8 mg/kg)
- resten witpen: 4120 mg/kg aldicarb

Conclusies:

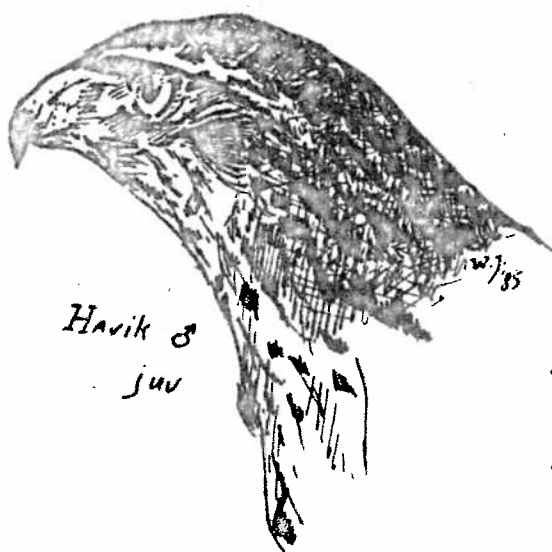
- 1 De doodsoorzaak van de havik is een aldicarb vergiftiging
- 2 De bron van deze vergiftiging is gelet op de aard van kropinhoud, gelegen in met aldicarb bewerkte vogels
- 3 We hebben hier te maken met een kennelijk geval van opzettelijke vergiftiging
- 4 De doodsoorzaak van de koperwiek blijft vanuit toxicologisch oogpunt onopgehelderd

5) Betreft: 1 buizerd, houtduifresten

Resultaat chemisch-toxicologisch onderzoek:

Analyses op bestrijdingsmiddelen uit de groep der organische fos-

forverbindingen:

-krop-maaginhoud buizerd: parathion sterk positief

-houtduifresten: parathion zeer sterk positief

Analyses op het bestrijdingsmiddel aldicarb:

-krop-maaginhoud buizerd: aldicarb niet aantoonbaar

-houtduifresten: 0,9 mg/kg aldicarb

Conclusies:

- 1 De doodsoorzaak van de buizerd is een parathionvergiftiging
- 2 De houtduif was zowel bewerkt met parathion als met aldicarb
- 3 Gezien de situatie waarin de buizerd op de houtduif werd gevonden is de bron van deze vergiftiging gelegen in de houtduif
- 4 We hebben hier te maken met een kennelijk geval van opzettelijke vergiftiging

6) Betreft: 1 buizerd

Resultaat chemisch-toxicologisch onderzoek:

Analyses op bestrijdingsmiddelen uit de groep der organische fosforverbindingen:

-maaginhoud buizerd: parathion zeer zwak positief

Tevens werd paraaxon, een omzettingsprodukt van parathion, aangetoond.

Conclusies:

- 1 De buizerd heeft geleden aan een parathionvergiftiging
- 2 Het is mogelijk dat het oorspronkelijke gehalte hoger is geweest, aangezien we hier te maken kunnen hebben met postmortale afbraak van parathion, gezien de staat van ontbinding van het kadaver
- 3 De bron van de vergiftiging kwam vanuit het onderzoek niet vast te staan

7) Betreft: postduifresten

Resultaat chemisch-toxicologisch onderzoek:

Analyses op aldicarb:

-vlees/veren: 1620 mg/kg aldicarb

Conclusies:

- 1 De duif is bewerkt met aldicarb bevattende korrels
- 2 We hebben hier te maken met een kennelijke poging tot opzettelijke vergiftiging

8) Betreft: krielhaan

Resultaat chemisch-toxicologisch onderzoek:

Analyses op aldicarb:

-vlees en veren: 17 ppm aldicarb

Conclusies:

- 1 De onderzochte haan is bewerkt met aldicarb
- 2 We hebben hier te maken met een kennelijke poging tot opzettelijke vergiftiging

9) Betreft: zwarte kraai

De zwarte kraai is chemisch-toxicologisch negatief en is waarschijnlijk aan een natuurlijke dood gestorven.

10) Betreft: sperwer

De sperwer is chemisch-toxicologisch negatief, maar vertoont inwendige kneuzingen. Gezien de aard van de vondst is de sperwer waarschijnlijk een verkeersslachtoffer.

11 + 12) Betreft: 2 levende buizerds

De buizerds hebben waarschijnlijk een geringe hoeveelheid gif binnen gekregen. Door een directe revalidatie zijn deze twee buizerds weer in een goede konditie in vrijheid gesteld.

Als algehele conclusie kan men stellen dat:

- er twee soorten bestrijdingsmiddelen (gif) gebruikt zijn n.l. aldicarb en parathion.
- alle gevallen eenzelfde aard van opzet vertonen.
- alle gevallen meedwillig dus met opzet gedaan zijn.

Later in april werd een horstboom van een havik omgezaagd, met als resultaat 2 kapotte eieren. Dit havikenpaar heeft al vijf jaar geen jongen groot kunnen brengen.

Uit het onderzoek wat door de politie, in samenwerking met veldpolitie, controleurs vogelwet en vogelwacht Uden, gedaan is, leiden alle gevallen naar bepaalde personen. Maar om dit te kunnen bewijzen moet men ze op heterdaad kunnen betrappen. Het enige wat we kunnen doen is die personen konstant in de gaten te houden, wat bijna onmogelijk is.

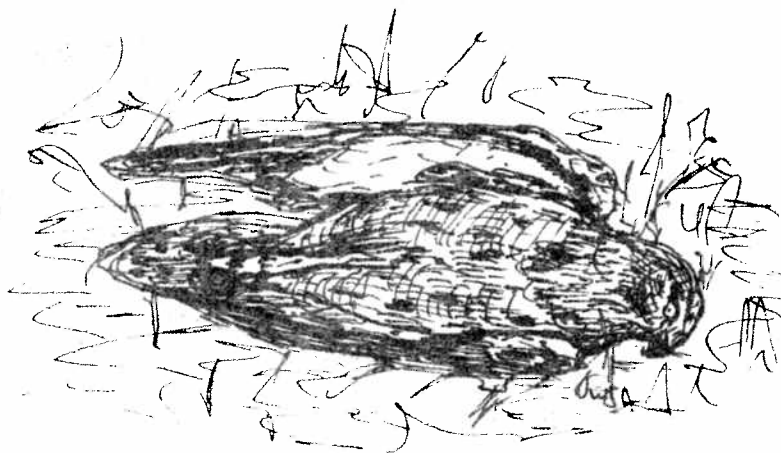
Verder moeten we voorzichtig zijn met het bijvoederen van de stootvogels.

Ook werd ons door de politie medegedeeld dat deze praktijken mogelijk gedaan zijn om de vogelwacht Uden een hak te zetten.

Maar dit is nog geen reden om deze vogels die nergens wat van weten, zo'n gemene gruwelijke dood toe te wensen.

Wij hopen dat in de toekomst zulke moordpartijen uit den boze zijn en als er problemen, deze ook mondeling uitgepraat kunnen worden.

Wim Janssen

IN GESPREK MET.....

GER VERWOERD

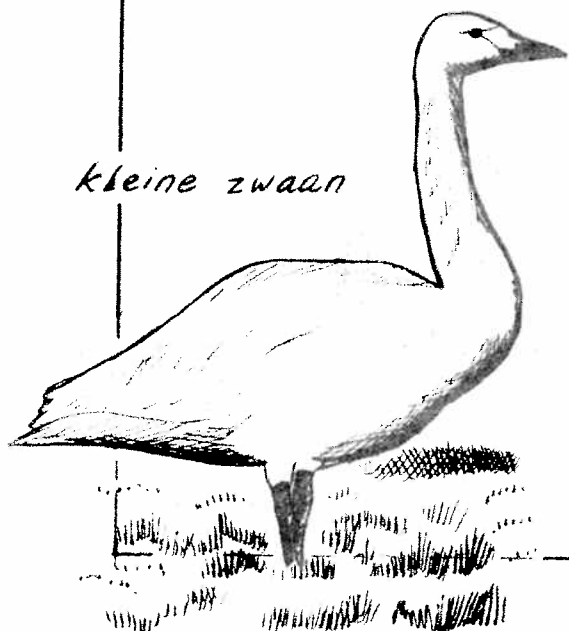
Zien en tekenen

Het had weinig gescheeld of we hadden Ger bij u geïntroduceerd als de postduif onder de vogelwachters. Een passender beroep is nauwelijks denkbaar!! Maar Ger heeft ervaren dat zoete koek bakken meer in het laatje brengt, dus.....

Hebt u zich ondertussen ook de hersens gebroken over de vraag waarom u de naam G. Verwoerd zo bekend voorkomt? Ger is een van onze talentvolle medewerkers. Al jaren levert hij niet alleen prachtige tekeningen voor het blad, maar ook mooie dia's.

Sinds kort heeft hij ook een eigen rubriek. Vogel onder de loop? Ger is niet iemand die graag op de voorgrond treedt. Hij houdt ook niet zo van die massale bijeenkomsten. Toch heeft hij ongeveer 5 jaar geleden de Vogelwacht opgezocht om meer mensen met dezelfde hobby te leren kennen. Al vanaf zijn 10 jaar is hij met vogels bezig. Door familieleden en vrienden enthousiast gemaakt. Algauw bleek toen ook zijn talent voor het tekenen van vogels. Iets waarmee Ger op de LTS al opviel.

Bij het tekenen gaat hij uit van het beeld en de kleuren die hij zelf heeft waargenomen in het veld. Ook de omgeving waarin hij een vogel heeft waargenomen neemt hij mee in zijn tekening. Om een zo natuurgetrouwe afbeelding te krijgen maakt hij gebruik van boeken, waarin hij b.v. specifieke details en houding kan vinden.

Een boeiende hobby vindt Ger. En een kunst die hij zichzelf voor een freot gedeelte bijbracht. Een jaar creatief-centrum en de tekenlessen op school hebben bij hem wel tot resultaten geleid! Het zit overigens wel in de familie. Ger's zus tekent graag en blijkbaar goed uilen, want op een tentoonstelling in Bennekom heeft ze heel wat van haar werk kunnen verkopen.

Behalve tekenend is Ger ook nogal eens te signaleren met een flink uitgedijde camera. Met zo'n 300 mm lens en een heel lichtgevoelige film probeert hij zoveel mogelijk vogeltjes op dia te vereeuwigen. Het zijn vooral de kleine vogeltjes zoals de mezen-familie die zich vaak door de camera laten vangen.

Ger is geen fotograaf met barse ontberingen. Nee, vaak gaat hij lopen, liefst alleen of met z'n tweeën, om de plekjes op te zoeken waar hij vogels kan vinden. Later gaat hij dan met z'n camera terug om dia's te maken. Dat bespaart hem in ieder geval uren zitwerk. Als je alleen bent kun je er ook meer aandacht aan besteden, vindt Ger. Over zijn dia-archief is hij nog niet zo te spreken. De mooiste dia's heeft hij netjes ingeraamd bij elkaar, "de rest is een puinhoop". Dat die mooiste dia's ook echt de moeite waard zijn hebben velen al kunnen beamen, want Ger heeft eens een dia-avond verzorgd voor onze vogelwacht. Ook het jeugd-IVN heeft er van genoten bij een item over hole-broeders. Dit was ter voorbereiding op het maken van nestkasten. En dat brengt ons meteen op de derde activiteit van Ger: het maken en controleren van nestkasten. Samen met Wil Schuitemaker heeft hij daaraan heel wat uurtjes besteed. Verschillende van de nieuwe kasten van dit jaar zijn bezet geweest. Voornamelijk door kool- en pimpelmezen. Maar ook twee zwarte mezen lieten zich verleiden door zo'n luxe woning.

De nieuwe vliegenvangers-kasten zijn onbewoond gebleven. Op eentje na, waarin een mislukt broedsel van een zwarte mees is gevonden.

Wie was de verstoorder? Een hapgrage sperwer misschien?

Zijn er eigenlijk nog wel zoveel vliegenvangers en roodstaartjes als andere jaren? Hebben de koele zomer, met weinig insecten, en de vergif spuitende Afrikanen in de winterverblijfplaatsen hun tol geëist of lijkt dat maar zo?

Vragen waar Ger zich voorlopig niet meer zo druk over zal maken, want hij heeft zich vol vuur gestort op een nieuwe hobby: gitaarspelen.

Als hij het net zo vaardig doet als tekenen en fotograferen zal hij binnenkort het gezang van menig vogeltje kunnen evenaren. Misschien wil hij dan zelfs wel eens een dia-avond verzorgen met live-music voor-na- en tussen .....

Margreet Hoefnagels

SNACKBAR
' NARDJE '

HOEK REINOLDSTRAAT - MAATSESTRAAT
U D E N

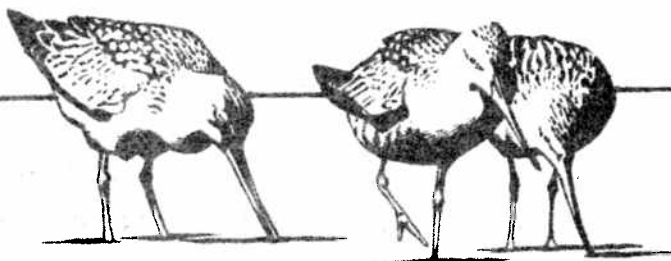
HET ASSORTIMENT IS ERG UITGEBREID
EN VAN ZEER GOEDE KWALITEIT.

Dagelijks geopend van 12.00 - 24.00 uur.
's Maandags gesloten.

Bel de Vogellijn
03404 - 25406

NA KANTOORTIJDEN.

24 UURS
wolvers service
uden

TEL. 04132 - 64691

ONDERHOUD/REPARATIE C.V. INSTALLATIE
 SCHOONMAKEN GASHAARDEN
 WARMWATER VOORZIENING
 RENOVATIE DAKEN EN DAKGOTEN
 SCHOORSTEENVEGEN

GEEN VOORRIJKOSTEN.

SWIFT
 Waar het gezichts-
 veld ophoudt gaan de
 Swift prismakijkers verder.

ker voor welk doel, waarin
 Swift kijkers zich onder-

scheiden van anderen, op
 grond waarvan U een kijker
 selecteert.

Een neutraal testrapport,
 gratis beschikbaar, overtuigt
 U van de kwaliteit. Boven-
 dien Swift geeft U nog een
 leven lang garantie ook. En
 dat doet men niet zomaar.
 Dat kan alleen als je zeker
 van je zaakje bent, wanneer
 je objectief het verst bent.

**Swift een combinatie van Amerikaanse
 know-how en Japanse precisie.**

Swift kijkers
 zijn een kombi-
 natie van Amerikaanse
 Know How en Japanse pre-
 cisie. Naast kijkers voor al-
 gemeen gebruik brengt Swift
 een minikijker, observatiekij-
 kers, Audubon natuurskijker,
 Stormking Luchtverken-
 nings en marinekijker, ele-
 gante en kompakt gebouwde
 dakkant kijkers. Swift vertelt
 U in de catalogus welke kij-

Uw Swift Dealer:

van Maaren Optiek

Marktstraat 8 Uden

04132 - 61616

Productie: Bureau Technowad bv 1521 NE Wormerveer

